

SORUN KİMYASI”

Toplumumuz sorunların ağırlığı altında kaldıkça, yeni bir kavramın giderek daha çok konuşulur olması beklenmelidir. Bu kavram “Sorun Kimyası” dır.

“Madde Kimyası”, çeşitli maddelerin hangi elementlerden oluştuğu, bunların aralarında nasıl bileşikler yapıp ayrıştığı, sıcak, soğuk, basınç gibi dış etkenlerin bunları nasıl etkilediği gibi soruları açıklar ve bu yolla da insanoğlunun gereksindiği yeni maddeleri nasıl yapabileceği konusunda ona yol gösterir.

“Madde Kimyası” bütün bunları, maddeleri oluşturan “elementler” ve bu elementlerin birleşip ayrışmalarını düzenleyen “kanunlar” yoluyla yapar.

“Sorun Kimyası”da benzer şekilde sorunların hangi elementlerden oluştuğuna, aralarında nasıl yeni bileşikler yaptığına, mevcut bir sorun bileşiğinin onu oluşturan elementlerine nasıl ayrıştırılabileceğine, bir sorunun bileşik mi yoksa temel element mi olduğuna nasıl karar verileceğine ilişkin konularla uğraşır.

“Madde Kimyası”nda olduğu gibi o da bütün bu işleri, sorunları oluşturan “sorun elementleri” ve bu elementlerin birleşip ayrışmalarını düzenleyen “kanunlar” yoluyla yapar.

Uygulamalı bilimlerde bir alan için geliştirilen tekniklerin bir başka alana uyarlanması pek kullanılan yaygın bir yöntemdir. Örneğin, elektrik akımı için geliştirilen analiz yöntemleri, su ve hava akımlarının tahlili için, hatta trafik akımlarının çözülmesi için kullanılır.

Sosyal bilimlerle uğraşanlar genellikle bu yalınlıktan rahatsız olurlar ve “içine insan ögesi giren olaylar kolay anlaşılmaz” diyerek kendilerine biraz pay çıkarırlar. İçinde insan davranışı bulunan olayların çözülmesinin güç olduğu doğru ama o tür olayların da kendine özgü kurallarının bulunmadığı ve bulmaya çalışmanın boş iş olduğu da bir o kadar yanlıştır.

“Sorun Kimyası” Kimin İşine Yarar?

Her bilim dalı ve her yeni metot bir ihtiyaçtan doğmuştur.

“-75 derecede yorgandan dışarı çıkan ayağın nasıl üşümeyeceği” eskimoların sorunudur. Eskimoların yapmaları gereken rasyonel davranış, başka kimseyi ilgilendirmeyen bu sorunu anlamaya ve sonra da çözmeye çalışmaktır.

“Sorun Kimyası” ise, yukarıdaki gibi bir sorunu bulunan ve çağdaşlaşma konusunda pek bir iddiası bulunmayan toplumların değil, bizim gibi sorunu çok ve özellikle de onları çözmekte yetersiz kalan toplumların meselesidir. O halde diğer bilim dallarının geliştiği ülkelerin değil bizim, sorunlarla ilgilenen bir bilim alanı tanımlamaya çalışmamız gerekmektedir.

Çağdaş toplumlar, sorunları bulunmayan değil onları çözebilen toplumlardır. Toplumumuz da çağdaş olma arzusundaysa onları çözmek, çözmek için anlamak, anlamak için anladığını sanmaktan vazgeçmek ve bunun için de onları anlayabilmek için bir metotlar dizisi (adına bilim diyemesek de) geliştirmek zorundayız.

“Sorun Kimyası” 'nın Temel Kanunları!

“Madde Kimyası”nın temel yasası Lavoisier Kanunu'dur: “Hiçbir madde yok olmaz, yoktan da var olmaz, ancak şekil değiştirir” biçiminde ifade edilebilecek bu kanunun “Sorun Kimyası” 'ndaki üç karşılığı şöyledir:

Kanun 1- Sorunlar yoktan var edilebilir. Her akılsızca davranış en az bir sorun üretir.

Kanun 2- Hiç bir sorun onu meydana getiren nedenler ortadan kaldırılmadıkça çözülemez, ancak şekil değiştirir. Nedenleri yok etmeye dayalı olmayan her çözüml girişimi yeni sorunların üremesine yol açar.

Kanun 3- Bir sorun çözümlmediği sürece doğurma ve başka sorunlarla birleşme yoluyla çoğalma eğilimindedir.

Göröldüęü gibi iki kimya arasındaki başlıca fark “yoktan var etme” konusundadır. O da, işin içine insanın (insanın akılsızca davranışlarının) girmesi nedeniyledir.

Bu yeni kavramı ve onun kanunlarını öğrenmek zorundayız. Sorunlar aęırlařtıķça, ortaya çok sayıda kurtarıcının çıkması geleneksel bir eğilimdir. Bu yeni kimyayı öğrenmekten ve böylece sorun çözmeye kabiliyetimizi geliştirerek onlardan kurtulmaktan başka çıkış yolu yoktur.

Pazar, 22 Ocak 1995

Tınaz TİTİZ